

PRIMÁTOR MESTA TREBIŠOV

Číslo: 24

Materiál určený na zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Trebišove dňa: 19.9.2016

Názov materiálu: Návrh na udelenie Ceny predsedu Košického samosprávneho kraja

Obsah materiálu: - dôvodová správa
- osobnostný profil

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Trebišove

schvaľuje

predloženie návrhu predsedovi Košického samosprávneho kraja na udelenie Ceny predsedu Košického samosprávneho kraja pre pána Ľudovíta Visokaya, trvale bytom Trebišov, Švermova č.425/19 za celoživotnú tvorbu na vysokej profesionálnej úrovni, dodržiavanie etických pravidiel, ale aj osobnú statočnosť, mimoriadny kultúrny prehľad a obrovský záber v novinárskej a literárnej činnosti.

Predkladá: PhDr. Marek Čižmár, primátor

Spracoval: PhDr. Anna Dragulová, vedúca Oddelenia organizačného

V Trebišove, dňa 2.9.2016

predkladateľ

Dôvodová správa

Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja na svojom 11. zasadnutí dňa 14. apríla 2003 schválilo Zásady a postup pre udeľovanie verejných ocenení Košického samosprávneho kraja. Verejnými oceneniami podľa týchto zásad a piatich dodatkov sú „Cena Košického samosprávneho kraja“, „Cena predsedu Košického samosprávneho kraja“ a „Plaketa predsedu Košického samosprávneho kraja“.

Cena predsedu Košického samosprávneho kraja je verejným ocenením, ktoré udeľuje predseda za osobitný prínos pre rozvoj samosprávneho kraja, za vynikajúce výkony, významné výsledky a mimoriadne zásluhy vo vedeckej, vzdelávacej, technickej, umeleckej, športovej, publicistickej a verejnoprospešnej činnosti. Predseda túto cenu udeľuje najviac piatim osobnostiam, kolektívom alebo právnickým osobám na základe vlastného uváženia s prihliadnutím na návrhy poslancov zastupiteľstva, poslaneckých klubov pri zastupiteľstve, mestských a obecných zastupiteľstiev nášho samosprávneho kraja, občianskych združení, vedeckých, športových, kultúrnych, vzdelávacích inštitúcií a tiež vynikajúcich osobností Košického samosprávneho kraja.

Osobnostný profil pána Ľudovíta Visokaya

Narodil sa 4. januára 1948 v Trebišove. Jeho publikovanie začalo už počas stredoškolského štúdia, a to v týždenníku *Slovo Zemplína*, presnejšie rozhovorom so spevákom Zdeňkom Sychrom. Tejto publicistickej činnosti sa venoval 44 rokov. Publicistiku v Slove Zemplína ukončil v roku 1999, a to vo vlastnej rubrike Aktuality času.

V rokoch 1962-1966 bol aktívnym členom Krúžku mladých autorov pri Okresnej knižnici v Trebišove, ktorý viedli Marián Bednár a Dezider Banga. Básne Petra Štilichu, Anny Štefankovej, Oľgy Múdrej, ale aj Ľudovíta Visokaya recitoval v košickom rozhlase Ivan Rajniak a to v pravidelnej relácii Galéria mladých autorov. Svoju literárnu tvorbu ďalej publikoval aj v periodikách: Zemplínsky reportér, Východoslovenské noviny, Predvoj, Práca, Mladá tvorba, Filatelie, Zberateľ a od roku 2012 prispieva do slovenského humoristického časopisu Kocúrko. Pravidelne prispieval do rozhlasového rádia Regina. Nevyhýbala sa mu ani regionálna televízia Zemplín, televízia Východ a maďarská regionálna televízia Zemplén, aby mapovali jeho dobrovoľné aktivity.

Maturoval v roku 1966 s neodporúčaním prijatia na vysokoškolské štúdiá. Jeho túžbou bolo byť iba právnikom a toto sa mu nikdy nesplnilo. V roku 1966 navštevoval dvojročnú nadstavbu hutníckej priemyslovky, neskôr aj učilište, kde získal výučný list pre profesiu valcovač plechov. Túto školu ukončil v roku 1968. V auguste toho istého roku mu emigroval jediný brat do Kanady, ktorý žije v Toronte doposiaľ. To bol vlastne definitívny rozpad jeho túžob obliecť si jedného dňa povestný sudcovský talár. Zapojil sa do hutníckeho pracovného procesu vo VSŽ Košice, neskôr do ťažkého strojárstva v Prvej Brnenskej strojárni v Brne. Tam pracoval až do predčasného dôchodku. Publicistické chcenie realizoval aj v podnikovom časopise Oceľ východu, v tom čase absolvoval Publicistickú závodnú školu práce (PZŠP) - dopisovateľov pod vedením bratislavského externistu Slavomíra Kalného, vtedajšieho šéfredaktora bratislavského denníka Smena.

Po absolvovaní ťažkej operácie v roku 1999 v bratislavskom Národnom výskumnom ústave srdcových a cievnych chorôb, pod vedením prof. MUDr. Viliama Fishera CSc. a kardiochirurga MUDr. Michala Hulmana i začiatkovej rehabilitácii uvažoval, akou formou využiť vlastný voľný čas, a to predovšetkým z dôvodu dlhodobu zdravotne postihnutého občana. Jednou z prvých myšlienok Ľudovíta Visokaya bolo založiť v rodnom meste spoločenské kluby: kardiologický a umelecký. Postupne sa z plánov stávali realizácie.

V roku 2000 založil 1. Kardioklub južného Zemplína, ktorý pribudol do rodiny kardioklubov na Slovensku a o rok neskôr v novembri 2000 založil Trebišovský umelecký klub, ktorý má niekoľko sekcií: výtvarnú, fotograficko-filmovú, sekciu hovoreného slova a publicistickú. Myšlienka vzniku takéhoto klubu spočívala aj v tom, že už aj mnohé obce v okolí majú svoje slovníky, historické kalendáre, biografie, lexikóny, povesti či dobové fotografické dokumenty spracované sprievodnou textáciou a iné nevyhnutné materiály prepotrebné pre históriu a rozvoj cestovného ruchu. Klub postupne prijal pod svoje krídla fotografov, publicistov, dokumentaristov a výtvarníkov, ktorým sa podarilo úspešne sa presadiť aj na medzinárodných výstavách.

Ľudovít Visokay je ženatý, otec syna a dcéry, býva vo svojom rodisku. Je členom Spolku Slovenských spisovateľom, je aktívnym členom Literárno-umeleckého klubu pri Zemplínskej

knižnici v Trebišove vyše 25 rokov. Politicky nebol nikdy organizovaný, 30 rokov pôsobil v trebišovskej organizovanej filatelii a 20 rokov v cyklistike.

Literárna tvorba

Literárne tvoril nepretržite a postupne vyprázdňoval vlastný autorský „šuflík“ a upravoval texty do nasledujúcich podôb. Vybrané básne, sentencie, aforizmy vyšli v útlých literárnych zbierkach:

Reštaurovanie rámov (1998)

Rôzne rôznosti (1999)

Rezanie rezu (1997)

Rázcestie rozumu (1999)

Revízia realít (1999)

Slovensko - trebišovský a trebišovsko - slovenský slovník (1999)

Slovník Trebišovského nárečia (2009), spoluautor Daniel Čižmár

Tieto uvedené autorove poetické vydania, ako aj slovník v účelovom náklade za vlastné prostriedky skôr prezentovali budúcnosť nastupujúceho rozvojového trendu.

Výber z výstav - DVD - filatelistických a humorných koláží s príhovorom (VM Trebišov 2005)

Kazeta obsahuje výber vyše sto filatelistických koláží vo forme farebných sentencií, ktoré boli prezentované na samostatných výstavách v Bratislave, Košiciach a Trebišove. Súčasťou kazety je autorom prednesená prednáška o koláži v nadväznosti na samostatné, nielen na Slovensku doteraz ojedinelé filatelistické koláže v trvaní 27 minút.

Čerenie myšlienok (2007)

Zozbierané aforizmy, gnómy, porekadlá v oblasti spoločenského života i športu. Venované manželke Katke pri príležitosti 35. výročia spoločného života v manželskom zväzku. Každá zo 72 strán prináša po 30 sentencií..., lebo hľadania sú dôležitejšie ako nájdania.

Čistenie človečiny (2008)

Druhá zbierka autora je venovaná jedinému potomkovi po praslici. V jej úvode sa autor prihovára k čitateľovi svojskou úvahou s názvom Poézia, či skôr niečo ako nič. Ozveny poézie sú najskôr zábleskom niečoho, čo nás presahuje, nad čím sa treba hlbšie zamyslieť... Na str. 65 výrazne zaujme poetická úvaha Zvonozamyslenie a nie len preto, že... *ráno príde ako prísna hodina bez tajomstva, že skutočne prišiel ten posledný čas pre plač zo všetkých kútov...*

Vari za všetkých to najvýstižnejšie na jeho obálku napísal PhDr. Július Galgan, zakladateľ divadla „G“... *„ostáva iba veriť, že slovník prinesie podstatnejšie oživenie trebišovského nárečia. Istý prínos nastal, keď sme ako ochotnícki divadelníci pripravili divadelnú hru „Ženski maňiri“. Práve tí diváci, ktorí už čakali na pokračovanie ukážky zo slovníka, mohli pochopiť mnohé mestské nárečové výrazy. Autori vydaného slovníka sú rodení Trebišovčania, priniesli do slovníka tie najoriginálnejšie výrazy, a tým ho značne obohatili. Záverom treba spomenúť, že tento slovník je doposiaľ jediným nielen na území Zemplína...“*

Trebišovnik Cudzie slová trebišovského nárečia (2010)

Tento sedemjazyčný slovník jednoznačne dokumentuje mnohé ekvivalenty, ktoré s rozvojom priemyselnej výroby v centre južného Zemplína priniesli do reči obyčajných ľudí. Výstižne o ňom napísal PhDr. Juraj Žadanský CsC. vtedajší riaditeľ Vlastivedného múzea v Trebišove: „*Vydanie slovníka je preto záslužným činom autora, ktorý sa pokúša v nominatívne zachovať pôvodné výrazy trebišovského nárečia a ukázať cudzie prvky v jeho systéme, ktoré výrazne poznačili jeho vývoj*“.

Čakanie čara ... (2011)

Najskôr autor v zbierke pokračuje z Čerenia myšlienok sentenciami na 42 stranách a tým ich zvyšuje zo 75 na 117 a to už stojí za pozornosť. Ostatné strany básnickej zbierky do 112, čitateľovi približujú autorom nazvanú „občiansku poéziu,.. Záverečnú časť tvorí Čerstvosť čistoty za výraznej ilustrácie Renáty Fialovej – Antolíkovej z cyklu Pocitová abstrakcia.

Čítanie času ... (2011)

Počas dlhoročnej publicistiky sa v autorskej zásuvke nájde nespočítateľné množstvo „neprispěvkov“, ktoré časom, po dôslednej kozmetike, dozrejú do štádia, aby sa mohli prezentovať na verejnosti. Mnohé články stoja za pozornosť, no vari ten na strane 115 s názvom - Obdarení - vyvolá ironický úsmev, ktorý je vyprovokovaný názorom autora na genialitu nesmrteľných a predsa len obyčajných ľudí.

Monografia Trebišovskej filatelie (2011), spoluautor Daniel Čižmár

V regionálnej tlači sa veľmi málo publikovalo o trebišovskej organizovanej filatelii, a tak mnohé, aj zabudnuté, nám pripomenuli uvedení autori. V prílohe pripojili staré pohľadnice, mnohé nevidené najširšou verejnosťou. Nechýbajú ani návrhy poštových známok mesta a 72. obálka sveta s témou a textom esperanta vydanej v Trebišove.

Trebišovský figľovník -Prvý- (2012)

1 000 vtíпов v nárečí. Podľa dostupných hľadání možno napísať, že doteraz v histórii mesta nebola vydaná súhrnná kniha vtíпов v dialekte.

Čepčenie času (2014)

Nebýva súčasným zvykom, aby sa poetickí autori honosili čo najobjemnejšou zbierkou, ale proti gustu žiaden dišputát, zdôrazňuje klasická sentencia, pokiaľ sa autor cíti až takou zrelosťou. Ale, ktorý kritik posúdi dnes, čo je v poézii plevel a čo rýdzosť prameniaca z najslanších cícerkov snaženia ... určite iba čitateľ, nuž dajme mu tú možnosť.

Monografia trebišovskej dychovej hudby (2015)

Publikácia určená pre priaznivcov dychovej hudby v Trebišove. Stručný prehľad od založenia dychovej hudby až po jeho rozkvet za pôsobenia dirigenta Trebišovskej mládežníckej dychovej hudby Edmunda Šugára.

Monografia trebišovskej cyklistiky (2015)

Stručná ucelená monografia tridsaťročnej organizovanej trebišovskej cyklistiky, ktorá vyšla ako spomienka na snaženie dvoch generácií tohto mesta v nádeji, že tá tretia mnohé napraví.

Trebišovská gnóma (2016)

Naša múdrosť – sentencie, príslovia, aforizmy, poetizmy i gregérie aj v mestskom dialekte

*Málo upravované a kompletne spracované na základe autentických podkladov autora
Ludovíta Visokaya.*